

**PRIMER NARAVOSLOVNEGA DNE
na Kozjanski domačiji**

Tema: ORIENTACIJA in RELIEF

Cilji	Učenec spozna z lastnim iskanjem in preučevanjem na terenu. Zna brati karto, se z njo in kompasom orientirati, določi osnovne značilnosti površja. Hkrati oblikuje pozitiven odnos do narave in do slovenske kulturne dediščine. Pokrajino tudi prostorsko in estetsko vrednoti in nariše.
Aktivnosti	Vsak učenec dobi karto, na kateri poišče lokacijo Kozjanske domačije in jo označi. Opredeli lokacijo na zemljevidu Slovenije (Kozjansko hribovje, Panonske (Obpanonske) pokrajine Slovenije). Imenuje osnovne lastnosti karte: vrsto karte, legendo, merilo. Orientira karto s kompasom. Poišče v okolici orientacijske točke (Bohor, Lisca). Določi strani neba. Ob karti določi absolutno nadmorsko višino točke. Primerja jo z nadmorsko višino domače šole in Bohorja. Ob karti s plastnicami določi relativno nadmorsko višino – razliko med nadm. v. potoka in Kozjanske domačije. Z naklonomerom določi naklon in prisojnost/osojnost pobočja pod domačijo in iz tega ovrednoti primernost območja za gospodarsko rabo. Izmeri azimut dveh izbranih točk. Nariše panoramsko skico pokrajine. Izmed ponujenih besedil pesmi izberejo tisto, ki najbolj opisuje razpoloženje pokrajine in jo zapojejo (lahko iz učnega načrta, npr. Slovenska glasba v 19. stoletju – Ipavci ali Slovenske ljudske pesmi posameznih pokrajin, pa Predin in Kreslin...) S kompasom se odpravijo peš v predvideni smeri (proti potoku, gozdu, vasi) – iščejo »skriti zaklad«.
Temeljna vsebinska gesla	<i>Karta, orientacija, kompas, azimut, nadmorska višina, plastnica, naklon, prisoja in osoja, relief, panorama, slovenska pokrajina.</i>

Zahtevnostna stopnja	3. triada osnovne šole.
Trajanje	3 – 5 šolskih ur.
Medpredmetne povezave	Naravoslovje, geografija, državljanska vzgoja in etika, biologija, kemija, matematika, glasba, likovni pouk.
Učna sredstva	Karta, kompas, naklonomer, delovni listi, trda podloga, svinčnik, barvice, po želji akvarelne barvice.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev in dobra volja
Oblika dela	Orientiranje - skupinsko in v dvojicah, sklepanje, demonstracija, reševanje delovnih listov.

PRIMER NARAVOSLOVNEGA DNE
na Kozjanski domačiji

Tema: GOZD

Cilji	Učenec se v neposrednem stiku z naravnim okoljem zave njegovo vrednosti in ranljivosti. Razvija občutek za lepo v okolju. Spoznava z lastnim iskanjem in preučevanjem na terenu. Spozna soodvisnost dejavnikov narave, še posebej v gozdu. Vrednoti vplive človeka na gozd. Poveže videno in občuteno z glasbo in ustvarjanjem ter sprejema in ubesedi v tujem jeziku. Ustvarja iz naravnih materialov.
Aktivnosti	V gozdu pokažejo (naštejejo) sestavine žive in nežive narave. Nabirajo jih v dve škatli. Odpremo vprašanje, kam spadajo odmrli listi... Ob preperem deblu opazujejo strige, mokrice in druge organizme, ki pomagajo pri preperevanju. Ogledajo si golosek in ugotavljajo, čemu služi. Spoznavajo pomen gozda in vzroke za propadanje gozdov. Ob primeru opuščene njive in vinograda ugotavljajo, zakaj se delež gozda v Sloveniji povečuje (ozelenjevanje, ogozdovanje). Ugotavljajo tip gozda, plasti gozda, vrste dreves in grmov, poiščejo značilno podrast, praproti, lišaje, glive. Vzorce listov nesejo na »drevesno tablo« pred Kozjansko domačijo, na kateri razvrstijo »pomene«, lastnosti dreves, ki so se ohranile v slovenskem jeziku. ✕ Na drevesno tablo razvrstijo še imena dreves v nemškem in angleškem jeziku. V tišini gozda se sprostijo in z zaprtimi očmi poslušajo zvoke. Vonjajo. Po tem strnejo vtise. ✕ V tišini gozda najprej poslušajo zvoke, potem pa v slovenskem, nemškem ali angleškem jeziku z zaprtimi očmi poslušajo umirjeno zgodbo. Na koncu strnejo vtise v tujem jeziku in odgovarjajo na vprašanja. ✕ V slovenskem, angleškem ali nemškem jeziku zapojejo nekaj pesmi o živalih, gozdu. Gredo se igro »gosenica« in »moje drevo« za občutenje sočloveka in narave. V gozdu naberejo naravne materiale in iz njih izdelajo likovni izdelek. Ob določenem drevesu dobijo nagradno vprašanje. Ob zaključku naravoslovnega dne podelimo nagrado.
Temeljna vsebinska gesla	<i>Živa in neživa narava, živali, rastline gozda, biotska raznovrstnost, plasti gozda, drevesne vrste, antropogeni vplivi.</i>

Zahtevnostna stopnja	1., 2. in 3. triada osnovne šole (še posebej za 6. in 7. razrede, ki imajo to temo v učnem načrtu). Prilagojene zahtevnostne stopnje podajanja vsebin.
Trajanje	3 – 5 šolskih ur.
Medpredmetne povezave	Naravoslovje, geografija, biologija, kemija, glasba, slovenščina, angleščina, nemščina, likovni pouk.
Učna sredstva	Škatle, drevesna tabla, DC in radio, delovni listi, trda podloga, svinčnik, barvice, naravni materiali, lesno lepilo.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev, mazilo/pršilo proti klopm, dobra volja.
Oblika dela	reševanje delovnih listov.

PRIMER NARAVOSLOVNEGA DNE
na Kozjanski domačiji

Tema: TRAVNIK in čutila

Cilji	Aktivno uporablja preproste metode opazovanja, laboratorijskega in eksperimentalnega dela ter terenskega dela. Oblikuje pozitiven odnos do okolja. Razvija občutek za lepo v okolju ter spoznanje, da je človek sestavni del narave. Razvije spoštovanje do vseh oblik življenja. Spoznajo osnovne lastnosti prsti ter njen pomen za človekove dejavnosti. Na primerih ugotavljajo pomen svetlobe. Doživljajo naravo z vsemi čutili in jo povežejo z glasbo in likovnim ter telesnim izražanjem.
Aktivnosti	Na travniku pokažejo (naštejejo) sestavine žive in nežive narave. Razporedijo jih v škatle. Ob njih se pogovorimo o medsebojni povezanosti vseh sestavin (proizvajalec, potrošnik, razkrojevalec) Ugotavljajo značilnosti gojenih in negojenih travnikov, posledice košnje, paše. Ugotavljajo pomen žuželk za travnik, načine oprasovanja. Ogledujejo si žuželke pod povečevalnim steklom. Ob vzorcu prsti določajo vlažnost, barvo, delež humusa, velikost delcev, kislost/bazičnost. Primerjajo z drugim vzorcem prsti. S slikovnim ključem poiščejo nekaj rastlin in živali. » Vzorce rastlin prinesejo na »tablo travniških rastlin« pred Kozjansko. Ob njej spoznajo še nemška in angleška poimenovanja rastlin ter razvrstijo še slovenske reke in besedne zveze o teh rastlinah. Spoznajo nekaj zdravilnih rastlin i in iz njih pripravijo čaj/napitek. Ugotavljajo pomen svetlobe (greje, spreminja stanje in zgradbo snovi, pomen fotosinteze; posebej pomen bele svetlobe. Pravilno razvrstijo mavrične barve na plakatu. » Naučijo se slovensko/nemško/angleško pesem o naravi in jo na travniku zapojejo. » Leže na travniku poslušajo zvoke, vonjajo vonjave. Občutke strnejo. » Vodeno izvajajo izrazni ples ali tehnike sproščanja z namenom poglobljenega doživljanja sebe in narave. Uporabijo taktilno stezo: hodijo po različnih materialih in se jih dotikajo. Okušajo, vonjajo. Iz naravnih materialov (slama, les, kamni, pesek) ustvarijo cvet oz. cvetlico. Z barvanjem platna in naravne volne ustvarijo podobe iz narave.
Temeljna vsebinska gesla	<i>Travnik, živa in neživa narava, kroženje snovi, antropogeni travniki, insekti, lastnosti prsti, travniške rastline, svetloba, fotosinteza, čutila.</i>

Zahtevnostna stopnja	1. 2.in 3. triada OŠ (s prilagojenimi zahtevnostnimi stopnjami podajanja vsebin).
Trajanje	3 – 5 šolskih ur.
Medpredmetne povezave	Biologija, kemija, geografija, naravoslovje, nemščina, angleščina, glasba, likovni pouk, gospodinjstvo, športna vzgoja.
Učna sredstva	Škatle, povečevalna stekla, indikatorski papir, rastlinski in živalski ključ, plakat, CD in radio, platno, naravna volna, naravni materiali, delovni listi, trda podloga, svinčnik, barvice.
Potrebna oprema	Športna oblačila in obutev in dobra volja.

Oblika dela	Vsebinska predstavitev, sklepanje, ugotavljanje, tipanje, demonstracija, reševanje delovnih listov.
--------------------	---

Podobno lahko pripravimo tudi naslednje teme:

VREME

KAMNINE in APNENICA

VAS (na primeru bližnjih vasi Ravno ali Repuš) in ekološka kmetija

VODA in POTOK (kemične in fizikalne lastnosti tekoče vode, življenje v potoku, človekov vpliv)

PREŽIVETJE V NARAVI

DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

STARA KMEČKA IN GOSPODINJSKA DELOVNA OPRAVILA